

**Prezydent
Miasta Kielce**

Kielce, 06.11.2024 r.

**Lokalny Zespół ds. lasów
o wiodącej funkcji społecznej
wokół miasta Kielce**

**Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu
ul. 25 Czerwca 68
26-600 Radom**

Szanowni Państwo

Z ogromną radością przyjęliśmy informację o inauguracji i trwających pracach nad lasami o wiodącej funkcji społecznej wokół Miasta Kielce, które wynikają z Decyzji nr 66/2024 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu z dn. 02.10.2024 r. w sprawie lokalnego zespołu do spraw lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół miasta Kielce (zn. spr.: ZP.722.24.2024).

W naszej opinii tzw. „lasy społeczne” są niezwykle ważne dla właściwego i zrównoważonego rozwoju miasta oraz zabezpieczenia obszarów przyrodniczo cennych, jakie znajdują się na terenie naszego miasta. Kielce są jedynym miastem w kraju, które w swoich granicach administracyjnych posiada aż 5 rezerwatów przyrody i prawie 2,5 tys. ha lasów (ok. 22% powierzchni miasta), wśród których niektóre są niezwykle ważne w kontekście przyrodniczo-społecznym.

Dbając o środowisko przyrodnicze naszego miasta oraz zieloną przestrzeń dla rozwoju turystyki i różnego rodzaju aktywności społecznych przekazujemy Państwu propozycję zapisów (będących jednocześnie stanowiskiem Miasta Kielce) do uwzględnienia w końcowym raporcie z pracy Lokalnego Zespołu ds. lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół Miasta Kielce. Poniższe propozycje dotyczą lasów znajdujących się w granicach administracyjnych Miasta Kielce.

- 1) Przewartościowanie wielofunkcyjnej roli lasu i przyjęcie założenia, że w danych warunkach nie da się w równym stopniu realizować wszystkich funkcji lasu, a w efekcie uznanie za priorytetowe funkcji społecznej i przyrodniczej kosztem funkcji produkcyjnej (ekonomicznej).
Uzasadnienie: do tej pory funkcja produkcyjna lasu dominowała nad pozostałymi dwoma.
- 2) Odstąpienie od rębni zupełnych (I) i rębni gniazdowej zupełnej (IIIa), a także cięć zupełnych większych niż 0,1 ha wykonywanych w ramach pozostałych rębni złożonych.
Uzasadnienie: odstępując od rębni zupełnych (i ich następstw związanych z inwazyjnym przygotowaniem gleby, odnowieniem sztucznym (zwykle), koniecznością prowadzenia pielęgnacji itd.) eliminujemy głęboką ingerencję w ekosystem leśny, pozwalając na zachowanie nienaruszonych głębszych warstwy gleby oraz preferując naturalne odnowienia. Ma to wpływ zarówno na ochronę klimatu (zatrzymanie węgla organicznego zmagazynowanego w powierzchniowych warstwach gleby), jak i na całe spektrum organizmów z różnych grup systematycznych (owady, pajęczaki, mięczaki, drobne ssaki), których środowiska występowania nie zostaną zniszczone podczas prac agrotechnicznych przygotowujących glebę pod nasadzenia jak ma to miejsce w przypadku rębni zupełnych.
- 3) Odstąpienie od prac gospodarczych w najbliższym sąsiedztwie wyznaczonych szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych, infrastruktury turystycznej oraz ścieżek najczęściej

Rynek 1
25-303 Kielce
tel. 41 36 76 105
www.kielce.eu

użytkowanych przez turystów i mieszkańców Kielc, w buforze 50 m z każdej strony, za wyjątkiem cięć dla zachowania bezpieczeństwa. Drzewa obalone ze względów bezpieczeństwa powinny pozostać w całości na gruncie do naturalnego rozkładu.

Uzasadnienie: Odstąpienie od cięć w najbliższym otoczeniu szlaków turystycznych i innych ścieżek użytkowanych przez turystów i mieszkańców Kielc pozwoli na spokojne, niezakłócone i wolne od budzących negatywne skojarzenia i sprzeciw społeczny obrazów usuniętych drzew, spacerów leśnych tym samym zachowując funkcję społeczne lasów. Drzewa obalone ze względów bezpieczeństwa pozostawione na gruncie do naturalnego rozkładu spowodują wzrost różnorodności biologicznej, zwłaszcza w zakresie organizmów saproksylobiontycznych.

- 4) Całkowite pozostawienie na gruncie do naturalnego rozkładu drzew powalonych (wiatrowałów, wiatrołomów, złomów itp.).

Uzasadnienie: Wprowadzie udział tzw. „drewna martwego” w lasach gospodarczych rośnie, jednak wciąż jest on niewystarczający. Dlatego wszelkie drzewa powalone siłami natury (wiatr, opady, okiść itp.) należy pozostawić w stanie nienaruszonym na gruncie do naturalnego rozkładu, co spowoduje wzrost różnorodności biologicznej, zwłaszcza dla organizmów saproksylobiontycznych. Ponadto widok naturalnej i powolnie rozkładających się drzew jednoznacznie kojarzony jest z „dzikością”, co dla dość szerokiej grupy społeczności lokalnej jest widokiem pożądanym i relaksującym podczas leśnych spacerów. Tego rodzaju obszary, na których zaistniały naturalne zaburzenia są również doskonałym poligonem badawczym w zakresie ekologii lasu i kształtowania się leśnego ekosystemu. Należy tu z całą stanowczością zaznaczyć, że pojęcia lasu i drzewostanu nie są tożsame, a las w swoim cyklu rozwojowym może także przechodzić (w warunkach lasów naturalnych zwykle przechodzi) przez fazy bezdrzewne. Zjawisko takie jak najbardziej wpisuje się w naturalną dynamikę ekosystemu leśnego.

- 5) Pozostawianie do naturalnej śmierci i rozkładu drzew weteranów (powyżej 100 lat i/lub powyżej 50 cm pierśnicy) w ilości co najmniej 10% liczby drzew rosnących w drzewostanie dojrzałym na początku okresu odnowienia.

Uzasadnienie: W lasach gospodarczych drzewa rzadko kiedy osiągają wiek terminalny (podyktowana względami gospodarczymi konieczność użytkowania zanim procesy rozpadu i deprecjacji drewna sprawią, że surowiec utraci swoje użytkowe wartości), co przekłada się na niedostateczną powierzchnię starodrzewów i drzew o pierśnicy 50 cm (średnio, możliwe różnice w odniesieniu do różnych gatunków). Takie drzewa (żywe, zamierające, martwe) są niezwykle ważne dla zachowania ciągłości ekologicznej ekosystemu leśnego, ponieważ tylko drzewa o dużej pierśnicy są w stanie zapewnić odpowiednie warunki środowiska dla szeregu organizmów związanych z drewnem. To tzw. „drzewa weterani” („drzewa biocenotyczne”) o ponadprzeciętnej wartości ekologicznej.

- 6) W zamian rębni gniazdowej zupełnej (IIIa) wprowadzić rębnie gniazdową częściową (IIIb) z gniazdami nie większymi niż 10 arów lub rębnię stopniową gniazdową udoskonaloną (IVd).

Uzasadnienie: zastąpienie rębni zupełnych i gniazdowej zupełnej rębniami bardziej złożonymi (stopniowymi) pozwala na wydłużenie okresu odnowienia, zachowaniu drzew dojrzewających i osłony koron, co zapewnia stabilność warunków mikroklimatycznych wewnątrz lasu. Ma to kapitalne znaczenie dla szeregu drobnych organizmów zwierzęcych (np. owadów bytujących w glebie) oraz gatunków roślin występujących w warstwie runa.

- 7) W drzewostanach jodłowych oraz w drzewostanach z dominacją jodły wprowadzić rębnię przerębową (V) bez względu na zastany stan obecny drzewostanu.

Uzasadnienie: zastosowanie rębni V pozwala na uzyskanie równowagi między procesami odnawiania, wzrostu oraz ubywania drzew, tym samym naśladować naturalne procesy przyrodnicze zachodzące w ekosystemach leśnych.

- 8) Zminimalizować nadmierne rozluźnienie przy trzebieżach późnych.

Uzasadnienie: trzebieże późnej stanowią relatywnie dużą ingerencję w ekosystemie głównie w skutek zmian warunków środowiskowych (nadmierne i gwałtowne prześwietlenie dna lasu), co z kolei uruchamia napływ gatunków obcych ekologicznie. Dlatego ważne jest, aby podczas tego zabiegu nie dopuszczać do nadmiernego rozluźnienia zwarcia koron drzew.

- 9) Należy odstąpić od cięć sanitarnych lub ograniczyć ich ilość do absolutnego minimum.
Uzasadnienie: cięcia sanitarne to przede wszystkim cięcia drzew chorych, zakażonych, zainfekowanych grzybami, czy zaatakowanych przez owady żerujące w drewnie. Właśnie takie drzewa świadczą o wysokim stopniu naturalności danego ekosystemu leśnego. Pozwalają one na zachowanie właściwej dla siedliska różnorodności biologicznej, a organizmy bytujące w takich drzewach stanowią bardzo często kluczową rolę w łańcuchu ekologicznym i niezakłóconym obiegu materii organicznej.
- 10) Wszelkie cięcia wynikające z prac gospodarczych w lasach powinny odbywać się poza sezonem wegetacyjnym.
Uzasadnienie: usuwanie drzew w ramach prac gospodarczych poza sezonem wegetacyjnym umożliwi lepszą ochronę całej leśnej biocenozy, w tym ptaków wyprowadzających lęgi oraz szaty roślinnej wrażliwej na uszkodzenia.
- 11) Szlaki turystyczne, ścieżki dydaktyczne i ścieżki najczęściej użytkowane przez turystów nie powinny pełnić jednocześnie roli szlaków zrywkowych.
Uzasadnienie: obecnie niestety bardzo często szlaki turystyczne, czy ścieżki dydaktyczne są wykorzystywane jako szlaki zrywkowe, co w drastyczny sposób niszczy wierzchnie warstwy gleby, pogłębiając koleiny, tworząc zastoiska wody niebezpieczne dla płazów i uniemożliwiające wędrówki piesze i rowerowe. Chcąc zachować wszelkie normy lasów społecznych tego typu działania nie powinny mieć miejsca.

Pragnę wyrazić nasze uznanie dla zaangażowania wszystkich osób pracujących nad tym projektem oraz za owocną współpracę, która z pewnością przyczyni się do jeszcze lepszego zarządzania naszymi zielonymi przestrzeniami.

Z poważaniem